

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MADANIYAT VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON DAVLAT SAN'AT VA MADANIYAT INSTITUTI

«Taklit kiritdi»

O'zbekiston davlat san'at
va madaniyat instituti

rektori I.J.Yuldashev

R. Yuldashev

2020-yil « 25 »

«Tasdiqlayman»

O'zbekiston Respublikasi
Madaniyat vazifligi

**IJODIY (KASBIY) IMTIHONLAR DASTURI
VA BAHOLASH MEZONI**

5151400- Texnogen san'at (kino, televide niye va radio ovoz rejissyorligi) ta'lim
yu'nalishi uchun

Ushbu ijodiy imtihonlar dasturi O'zbekiston Respublikasi Madaniyat vazifligi
yuridiq qonuniyotiga qarab, 50/0 "IMT2020" nomi bo'yicha tuzilgan. Ushbu
imtihonlar dasturi qo'shimcha qo'shma imtihonlar dasturiga qo'shiladi. Ushbu
dasturi 1996-yil 19-sentabrda qo'shimcha qo'shma imtihonlar dasturi
dasturi 2009-05-20 "IMT2009" nomi bo'yicha tuzilgan. Ushbu
dasturi 2020-yil 25-iyulda qo'shimcha qo'shma imtihonlar dasturi
qo'shiladi. Ushbu dasturi 2020-yil 25-iyulda qo'shimcha qo'shma imtihonlar dasturi
qo'shiladi.

Toshkent-2020

Dastur O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti Badiiy,o'quv-uslubiy kengashida ko'rib chiqilgan va ma'mullangan. 2020yil — iyundagi **2**-sonli majlis bayoni.

«Engasiyelijibidan»
rasadidungegi imtihonlar «O
tajribalar qutuvchisi»

Taqirizchilar:

A.Xmirov

— “Ovoz rejissyorligi va operatorlik mahorati” kafedrasi o'qituvchisi.

N.Sodiqova

— “Ovoz rejissyorligi va operatorlik mahorati” kafedrasi o'qituvchisi.

SH.Amanmuradov

— “Ovoz rejissyorligi va operatorlik mahorati” kafedrasi o'qituvchisi.

A.Ubaydullaev

— O'zDSMI “Ovoz rejissyorligi va operatorlik mahorati” kafedrasi dotsenti,

O'zbekistonda xizmat ko'resatgan yoshlar murabbiysi,s.f.n.

Taqirizchilar:

SH. K. Adilov — O'zMTRK “Teleradiomarkaz” DUK, ovoz yozish xizmati boshlig'i.

5151400 — Texnogen san'at kino, televide niye va radio ovoz rejissyorligi bakalavrlik ta'llim yo'nalishiga kiruvchi abituriyentlarning ijodiy (kasby) imtihoni dasturi hujjatlarni qabul qilish va kirish’ imtihonlar “O'zbekiston Respublikasi Oliy o'quv yurtarigiga qabul qilish qoidalari”ga muvoofi q'o'tkaziladi.

Ixtisoslik bo'yicha kirish imtihonlar, har bir ixtisos uchun ta'kidlangan qabul talablariga muvoofi q ravishda o'tkaziladi.

Ixtisoslik bo'yicha imtihon o'tkazilishining ketma-ketligi, har bir Oliy o'quv yurtinинг qabul komissiyasi tomonidan o'matiladi va har yili qabul qilish qoidalari ko'rsatiladi.

O'zbekiston davlat san'at va madaniyat institutiga kirayotganlarga, yil mobaynidagi va imtihonlar oldidan konsultatsiyalar o'tkaziladi. Konsuluhatsiyalarning maqsadi — qabuuning shartlari bilan tanishish, shu oliy o'quv yurtiga kirishni xohlovchilarning qobiliyatini va tayyorganlik darajasini aniqlanishdir. Konsultatsiyalar mobaynida pedagoglar, abituriyentlarni tanlagan ixtisosiga o'qitish imkoniyatiga qarab, o'z tavsiyalarini berishadi.

Fanning maqsadi va vazifalari

5150400-Texnogen san'at: kino, televide niye va radio ovoz rejissyorligi bakalavrlik ta'llim yo'nalishda o'qituvchilarini tayyorlash boyicha ijodiy (kasby) imtihonlar abituriyentlarning ovoz rejissyorligi ixtisosligining asosiu hisoblangan ovoz rejissyorligi mahorati, akustika assosiani va solfedjio fanlardan amaliy ko'nikma va malakalarini aniqlash maqsadida o'tgaziladi.

Abituriyentlar ixtisoslikning quyidagi asosiy fanlardan (fonogramma tahlili) ijodiy shubbat (og'zaki savo-javob) ovoz rejissuraga oid ishlarni bajaradilar.

Ovoz rejissorligi mahorati fani bo'yicha

Ovoz rejissyorligi mahorati fanidan kirish imtihonida (biletlar), ijodiy suhbat (og'zaki savo-javob) va ijodiy ish topshirishi lozim.

shundan:

Ijodiy suhbat (og'zaki savo-javob)

Ijodiy suhbat jarayonida abituriyent og'zaki javob beradi. Savollar ovoz rejissyorligi san'ati, tarixi va hozirgi rivojlanayotganlik bosqichi, o'zbek va chet el ovoz rejissyorlarining hayoti va ijodi, texnik jihatlarining turlari, taysifi, vazifalari, musiqiy cholg'u astobolarining turlari, xususiyatlari yuzasidan tuzilgan bo'lib, abituriyentlar bilimini aniqlash uchun atroflichha suhbat o'tkaziladi.

Mustaqil ijodiy ish

Mustaqil ijodiy ish jarayonida abituriyent ovoz yozish dasturlari va ovoz yozish jihatlaridan foydalananish bilimlariga ega bo'lish kerak.

Akustika asoslari fani bo'yicha

Akustika asoslari fanidan kirish imtihonida yozma ish (fonogramma tahlili) va og'zaki imtihon (og'zaki savol-javob) topshirishi lozim.

Og'zaki imtihon (og'zaki savol-javob)

Og'zaki imtihon jarayoni savol-javob tarzda bo'lib o'tkaziladi. Savollar akustika bo'limlari, turli tovushlarning akustik xususiyatlari, tovushlarning asosiy fizik xususiyatlari, musiqiy cholg'u asboblarining turlari va ularning akustik xususiyatlari yuzasidan tuzilgan bo'lib, abituriyentlar bilimini aniqlash uchun atroflichcha subhat o'tkaziladi.

Og'zaki -amaliy imtihon: (og'zaki amaliy tinglab tahlil qilish)

«Ovoz rejissyorligi» mutakassisligi buyicha Sofedjo fani talabalarni professional tayyorqaraligining tarkibiy qismi xisoblanadi va bo'lajak mutaxassis faoliyatni uchun zarur bo'lgan amaliy tinglab tahlil qila olish ko'mkmalarini o'zlashtirishni kuzda tutadi.

Sofedjo fani bo'yicha imtihon og'zaki amaliy qismi – tovush balandligi yoki pastligi, cho'zmimi aniqlash, sof intonatsiya, ritmik aniqligi, lad turлari, intervalllar vaakkordlar (T, S, D va septakkordlar)ni tinglab aniqlab berish va tahlil qilishdan tashkil topadi.

Abituriyent kili minga qo'yildigan talablar

Ovoz rejissyorligi mahorati fandidan abituriyent tovush xususiyatlari va xossalarni; ovoz yozish va chiqarish anjomlarini; zamonaviy kompyuter texnologiyalarini; ovoz yozish va uni qayta ishlash ushun mo'jalangan kompyuter dasturlarini; mikrofonlar va ularning turlarini; riksher pultlarning turlarini; raqamlashirish moslamalari va ularning turlarini; analog va raqamli tovushni qayra ishlash vositalarini; tovush kuchaytirovchi mostasmalar va ularning turlarini; aranijirovka qilish usullarini; musiqiy cholg'ular, ularning va temborlarni; tovush qabul qilish va chiqarish usullarini; zamonaviy elektr cholg'ularni; akustika xossalarni; tovush to'qinlari va ularning tarqalish xususiyatlarni haqida tushunchaga ega bo'lishi kerak.

Akustika asoslari fandidan akustika bo'lmlari, turli tovushlarning akustik hususiyatlari, fizika va elektronika asoslari, umumiy akustika, musiqiy akustika, arxitektura akustikasi va elektro akustika buyicha tushuncha, evoz yozish studiyalarining tafsiflari va akustik jihatlash, musiqiy cholg'u asboblarining turlari va ularning akustik xususiyatlari umumiy tushunchalarini bilshti kerak va musiqiy qobiliyatini to'g'ri kuylash, eshitish qobiliyatini tekshirish orqali aniqlantdi.

- bir ovozli musiqiy namunalarni kuylab berish;
- eshitish qobiliyatini (intervallar, aakkordlar, seplakkordlar, ladlar ijro etiladi va abituriyent eshitib aniqlaydi).

Ijodiy (kasbiy) imtihonlar quyidagi mezon asosida baholanaadi:

Ovoz rejissyorligi mahorati fani boyicha

No	Talabning mazmuni	Maksimal ball
1.	Og'zaki savol-javob	8
2.	Abituriyentning O'zbekiston Respublikasi Prezidentining san'at va madaniyatiga oid farmonlari haqida tushunchasi	10
3.	Manтиқи mulohozasi, dunyoqarashi (siyosiy, ijtimoiy, iqtisodiy bilimlar darajasi)	15
4.	Musiqiy va vizual xotira	10
5.	Ovoz rejissyorligi kasbi haqidagi tushunchasi	10
6.	Eshitish va xotira qobiliyat	15
7.	Shaxsiy fikr	15
8.	Mustaqil ijodiy ish	13
Jami:	96	

Akustika asoslari fani bo'yicha

No	Talabning mazmuni	Maksimal ball
1.	Fongrammlarni tahlil qilishi	10
2.	Akustika bo'limlari	10
3.	Turli tovushlarning akustik xususiyatlari	15
4.	Tovushlarning asosiy fizik xususiyatlari	10
5.	Musiqiy cholg'u asboblarining turlari va ularning akustik xususiyatlari	14
6.	Tovush balandligi yoki pastligi	6
7.	Cho'zimni siniplash	6
8.	Sof intonatsiya	6
9.	Ritmik aniqligi	6
10.	Lad turlari	5
Jami:	93	

Ijodiy (kasbiy) imthonlarni o'tkazish tartibi

5150400 – Texnogen san'at: kino, televidenye va radio ovoz rejissyorligi yo'nalihi hujjat topshirgan abiturnat jadval asosida belgilangan kurlarda yakka tartibda yarim akademik soat vaqt davomida ovoz rejissyorligi mahoratidan ijodiy ham subhat imthonini topshiradi. Ijodiy (kasbiy) imthonlar maxsus qurollar bilan jihozlangan auditoriyalarda bo'lib o'tadi.

Fan boyicha “Ovoz rejissyorligi va operatorlik mahorati” kafedrasidan yuqori malakali professor-o'qituvchilar jalg qilinadi.

Apellyatsiya tartibi

Abiturientlar tomonidan kasbiy ijodiy imtixon natijalarini boyicha institut qabul komissiyasining apellyatsiyalar bilan ishlash hayatiqa natijalar e'lon qilingandan kundan boshlab 24 soat davomida murojaat qilishlari mumkin. Murojaat mazmunida faqat o'zning ballari haqida so'roy aks etishi losim, lekin o'sga abituriyentlarga taaluqli shikoyat arizalari qabul qilinmaydi.

- Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari**
- Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qar'iy tarib-intizom va shaxsiy javobgarlik - han bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamesining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariiga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nufqi. //Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11.
 - Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olrijanob xalqimiz bilan birga quramiz. 2017.
 - Mirziyoyev Sh.M.Qonun ustuvorligi va inson manfaatlарини ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. 2017.
 - Mirziyoyev Sh.M. Erkin va faravon, demokratik O'zbekiston davlatini birlgilikda quramiz. 2017.
 - 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'naliши bo'yicha HARAKATLAR STRATEGIYASI.
 - Shilova I.M. Film i yego muzika. - M.:1973.
 - Aldoshina I., Pritts R. Muzikalnaya akustika. - SPb.: 2006.
 - AnnerV., Shteffen F. Tekhnika zvukousileniy. - M.: 2003.
 - Kozyurenko Y. Osnovi zvukorejissuri v teatre. - M.:1987.
 - Sekunov N. Y. Obrabotka zvuka na RS, ucheb, posobiye dlya vuzov. - SPb.: 2001.
 - Sevashko A. Zvukorejissuri i zapis fonogramm. - M.: 2004.
 - Xamidova M., Yusupova N. Xudojestvennaya kultura, iskusstvo v aspekte teoreticheskogo osmisenii. - Toshkent: 2017.
 - Jay Rose. Producing Great Sound for Film and Video. Expert Tips from Production to Final Mix - Abingdon, United Kingdom, 2014.
 - Ashley (Ashley Shepherd) Shepherd, Robert Guerin Cengage. Nuendo Power! /Country Kentucky United States.Learning, Inc 2004.
 - Peter Kim. Real World Digital Audio. Peachpit Press. 2005.
 - Amannmuradov Sh., Mirsaidova D. Ovoz rejissyorligi mahorati. O'quv qo'llanma. - Toshkent, 2018.
 - Byuk P. Jivoy zvuk. - M.: 1996.
 - Gushin V.N, Nasirov M.Z. Oborudovaniye studiy i sistemi zvukozapisii. - Toshkent: 2004.
 - Dvorko N., Dinov V., Shugal S., Kubitskiy Y., Osnovi zvukorejissuri. - SPb.: 2006.
 - Kandrashev P. Tipichnye oshibki zvukorejissyorov pri zapisii i svedenii fonogramm. - M.: 1999.
 - Meyerzon B. Akusticheskiye osnovi zvukorejissuri. - M. 2004.

22. Mirzayev A.Ovoz kuchaytirish apparatursasi va xavfsizlik tehnikasi. - Toshkent, 2013.

23. Xmirov A. Ovoz rejissyorligi mahorati. O'quv qo'llarmani. - Toshkent, 2018. edjaptezi by T102 av minnalar h. 6105 gurunusidan o'sha yillardan beri shaxsiy planlar, shaxsiy ayrimdarlar va tashrifdarlar. O'quv qo'llarmani menedzhmenti. Tadbirdi bilan xavfsizlik apparatursasi. Toshkent, 2013. Rejissori: M. Mirzayev. Tadbirdi bilan xavfsizlik apparatursasi. Toshkent, 2013. Rejissori: M. Mirzayev.

5151400-Texnogen san'at (kino, televide niye va radio ovoz rejissyorligi) ta'lim yo'nali shidagi

“Ijodiy (kasbiy) imtixonlar dasturi va baholash mezon” A.X.mirov
N.Sodiqova va SH.Amannuradovlar tomonidan tuzilgan dasturiga
saytindan o'sozlashtirilgan.

TA ORIZ.

Uzluksiz ta'lim tiziminining Davlat ta'lim standartlariga muvofiq Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining buyrug'iga asosan O'zbekiston davlat san'at va madiniyat institutida yangi qabul qilinayotgan 5151400-Texnogen san'at (kino, televide niye va radio ovoz rejissyorligi) ta'lim ta'lim yo'nali shidagi tuzilgan. Abituriyentlarni dastur talahalarning televide niye, radio, kino va ommaviy tadbirilar ovoz rejissurasi ixtisosligi bo'yicha keng miqyosda mukammal bilimlarni va ovoz rejisserligi mahorati ko'nikmalarini o'rganishga asoslandadi, zamonaviy ovoz yozish texnik anjomlaridan unumli foydalangan holda, hamda raqamli kompyuter imkoniyatlarni qo'llash orqali ovoz yozuvini malakalarini chuqur egallash ko'nikmalarini hosil qilishga yordam beradi, ovoz yozuvining dastlabki rivojanishi tarixi, tovushning hususiyatlari, akustik mohit, tovush trakti, ovoz yozuvining mehanik, optik, magnet va raqamli turlarining o'ziga hos hususiyatlari bilan birga tovushni qayta ishlash, TV va radio esfirlarda ishlash va zamonaviy raqamli ovoz uzatish tizimlarini nazariy jihatdan dasturini tuzishda mualliflarning asosiy maqsadi bo'lgan.

Fannini vazifasi tovush turlari va uning hususiyatlari, tovush akustikasi va akustik mohit hamda tovush traktini o'rgatish, turli ovoz yozuv tizimlari va vositalari, zamonaviy kompyuter tizimlari va dasturlari, ovoz kuchaytirish tizimlari va ularning qo'llanishi, zamonaviy translyatsiya tizimlari va ularning ish tivsiplari bilan tanishtirishdir.

5151400-Texnogen san'at (kino, televide niye va radio ovoz rejissyorligi) ta'lim yo'nali shidagi o'z ichida osoz rejissyorni, oboz onepatropshir zamonaviy texnik apparaturalari va qurilmalar, uskunalar hamda zamonaviy maxsus oboz e'zin sh kompyuter texnologiyalarining samarali vositalari, animastion osoz e'zin sh grafik dasturlar bilan ishlash yo'llari majmuni qamrab oladi.

A.X.mirov, N.Sodiqova va SH.Amannuradovlar tomonidan ishlab chiqilgan ushbu “Ijodiy (kasbiy) imtixonlar dasturi va baholash mezon” dasturini mutaxassis sifatida barcha tababarga mos keladi deb hisoblayman va uni tasdiqlash uchun tavsisi qilaman.

“Ovoz rejissyorligi va operatorlik mahorati” kafedrasi,
O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan
Yoshlar murabbiysi, s.f.n., dotsent
A.Ubaydullaev

5151400-Texnogen san'at (kino, televideniye va radio ovoz
rejissyorligi) ta lim yo'nalihidagi

"Ijodiy (kasbiy) imtixonlar dasturi va baholash mezon" A.Xmirov
N.Sodiqova va SH.Amanmurodovlar tomonidan tuzilgan dasturiga

TAQRIZ

O'zbekiston davlat san'at va madiniyat institutida yangi qabul qilinayotgan
«5151400-Texnogen san'at (kino, televideniye va radio ovoz rejissyorligi) ta lim
yo'naliishi bo'yicha Davlat ta lim standartari tahlillariga muvofiq tuzilgan».

5151400 – Texnogen san'at: kino, televideniye va radio ovoz rejissyorligi
balkalaylik ta lim yo'naliishiga kiruvchi abituriyentlarning ijodiy (kasbiy) imthoni
dasturi hujjatlarni qabul qilish va kirish imthonilar "O'zbekiston Respublikasi Oliy
o'quv yurtlariiga qabul qilish qoidalari"ga muvofiq o'tkaziladi.

Abituriyentlarni dastur talabalarning televideniye, radio, kino va ommaviy
tadbirlar ovoz rejissurasi ixtisosligi bo'yicha keng miqyosda mukammal bilimlarni va
ovozi rejisserligi mahorati ko'nikmalarini o'rganishga asoslanadi, zamnonaviy ovoz
yozish texnik anjomlaridan unumli foydalangan holda, hamda raqamli kompyuter
imkoniyatlarini qo'llash orqali ovoz yozushi malakalarini chueqr egallash
ko'nikmalarini hosil qilishga yordam beradi, ovoz yozuvining dastlabki rivojlaniishi
tarixi, tovushning hususiyatlari, akustik mukhit, tovush trakti, ovoz yozuvining
mexanik, optik, magnet va raqamli turrlarining o'ziga hos hususiyatlari bilan birga
tovushni qayta ishlash, TV va radio eifirlarda ishlashi va zamonaqav yozuv
uzatish tizumlarini nazarli jihatdan dasturini tuzishda muaniflarning asosiy maqsadi
bo'lgan.

5151400-Texnogen san'at (kino, televideniye va radio ovoz rejissyorligi)
ta lim yo'naliishi o'z ichida oboz rejissyori, obos onepotopshunif zamnonaviy texnik
apparaturlari va qurilmalar, uskunalar hamda zamonaqav maxsus ovoz ésimi kompyuter
texnologiyalarining samarali yositalari, animation ovoz ésimi grafik disturlar bilan
ishlash yo'llari majmuuni qamrab oladi.

A.Xmirov, N.Sodiqova va SH.Amanmurodovlar tomonidan ishlab chiqilgan
ushbu "Ijodiy (kasbiy) imtixonlar dasturi va baholash mezon" dasturini mutaxassis
sifatida barcha tahlillarga mos keladi deb hisoblayman va uni tasdiqlash uchun
tavsiya qilaman.

O'zMTRK "Teleradiomarkaz" DUK ovoz yozish
xizmati boshlig'i:
